

ЗМІСТ

Авторські зауваги	7
Вступ. «Лише я можу це виправити»	9

ЧАСТИНА I

Розділ 1. Будівельні цеглини.....	19
Розділ 2. Параноя і хаос.....	33
Розділ 3. Шлях до завалу.....	46
Розділ 4. Фатальне звільнення.....	58
Розділ 5. І тут входить ФБР-івець.....	72

ЧАСТИНА II

Розділ 6. Підготовка до битви.....	87
Розділ 7. Заважаючи правосуддю.....	101
Розділ 8. Приховання.....	114
Розділ 9. Уражена гідність.....	133
Розділ 10. Ошаленілий.....	150
Розділ 11. Імпровізація.....	164

ЧАСТИНА III

Розділ 12. Шпигунгейт.....	185
Розділ 13. Розлад.....	199
Розділ 14. Для звільнення одного потрібен взвод.....	211
Розділ 15. Привітання Путіну.....	224
Розділ 16. Холодний душ.....	234

ЧАСТИНА IV

Розділ 17. Дипломатія ручної гранати	255
Розділ 18. Внутрішній опір.....	273
Розділ 19. Страхотрон.....	287
Розділ 20. Невитриманий дипломат	307
Розділ 21. Імпульс перемагає розум	318

ЧАСТИНА V

Розділ 22. Опора на слухняних виконавців	337
Розділ 23. Лояльність і правда.....	353
Розділ 24. Звіт.....	366
Розділ 25. Шоу триває.....	380
Епілог	396
Подяки	402
Примітки	408

АВТОРСЬКІ ЗАУВАГИ

Оповідь про президентство Дональда Трампа виявилася карколомною подорожжю. Кожний день, кожна мить приносили якісь новини. Реєструючи чергову нову подію, ми дедалі усвідомлювали, що історія твориться прямо у нас на очах, і неможливо зробити остаточні висновки. Завжди з'являлося щось нове. Тому ми вирішили натиснути кнопку «пауза». Нам хотілося проникнути глибше, ніж дозволяли щоденні новини, досягти справжнього розуміння того, що відбувається за кулісами, і оцінити, як це відлунюватиме в нашій країні.

Ця книга базується на сотнях годин інтерв'ю з понад двома сотнями осіб, включно з посадовцями адміністрації Трампа, друзями й зовнішніми радниками президента, а також з іншими свідками подій, що тут описані. Більшість тих, кого ми залучали до свого проекту, погоджувалася відверто розповідати лише на засадах анонімності. Це пов'язано або з бажанням убезпечити свою кар'єру, або страхом помсти від самого президента чи його прихильників. Численні співбесідники переповідали свої спогади в дуже загальних рисах, дозволяючи використовувати інформацію, якою ділилися, до тих пір, поки ми приховували їхні особисті дані й не прив'язували деталі до імен. Ми записували безліч таких інтерв'ю.

Ми об'єктивні журналісти та прагнемо ділитися правдою з громадськістю. У цій книзі нашою метою було запропонувати найбільш наближену до правди версію, яку можна скласти на основі ретельного накопичення даних. Ми детально реконструювали сцени, де Президент Трамп був справжнім, показували його в дії, а не розповідали читачеві, що той має про нього думати. Ці сцени засновані на описах з перших вуст і там, де було можливо, підкріплені численними джерелами й супроводжені календарними даними, записами зі щоденників, внутрішніми меморандумами й іншими видами листування між урядовцями, а також приватними відеозаписами. Ми не могли точно відтворити усі діалоги,

однак спиралися на численні спогади людей про події, а в багатьох випадках — на зроблені за гарячими слідами нотатки свідків. Іноді розповідачі різко розходилися в думках про перебіг деяких подій. У разі необхідності ми зазначали це на своїх сторінках, визнаючи, що різні оповідачі часом по-різному запам'ятовують події.

Ця книга виросла з наших репортажів у газеті *The Washington Post*. Таким чином, ряд деталей нашої оповіді спочатку з'явився в матеріалах для цієї газети, причому деякі готувалися у співпраці з іншими колегами. Однак найбільше сцен, діалогів і цитат вперше подані саме в цій книзі й ґрунтуються на широкому масиві матеріалів, підготовлених виключно для цього проекту.

Щоб реконструювати події, які розгорталися публічно, ми покладалися на відеозаписи, наприклад, на виступи президента, значна частина яких архівована на веб-сайті C-SPAN. Ми також використовували тогочасні новинні репортажі з різноманітних публікацій. Ми брали інформацію і з урядових звітів, у тому числі звіту спеціального прокурора Роберта С. Мюллера III, та здебільшого доповнювали опубліковані звіти своїми власними. Ретельно відібраний з цих записів матеріал супроводжується відповідними прямими посиланнями безпосередньо в тексті чи у примітках.

Ми намагалися проінтерв'ювати для свого проекту Президента Трампа і спочатку звернулися до нього на ранніх етапах підготовки. Під час телефонної розмови Трамп сказав Філіпу Ракеру, що готовий дати інтерв'ю. «Приходь. Ти зробиш чесну роботу, — сказав Трамп. Потім президент додав: — Я дам. Я дам. Я дам. Хочу, щоб це була правильна книга. Ти серйозна людина. Тож все буде добре». Згодом, коли Трамп посилив війну проти медіа, він через помічника відмовився давати інтерв'ю й ділитися власними спогадами у контексті подій, описаних у цій книзі. Після кількох тижнів шарпанини на цю тему спікери Трампа виявилися нездатними по суті відповісти на запитання про описані події чи надати відповіді самого президента до того, як спливав термін подання цього тексту для опублікування.

«ЛИШЕ Я МОЖУ ЦЕ ВИПРАВИТИ»

Отримавши від республіканців 21 липня 2016 року номінування на президентство, Дональд Джон Трамп видав промову на більш ніж чотири тисячі слів, однак саме ці п'ять невдовзі стали доктриною, за якою він повів усю націю.

Того вечора Трамп власною персоною стояв у центрі комплексу «Quicken Loans Arena» на високій сцені, яку сам допомагав проєктувати. Масивний екран, обрамлений золотом, бовванів позад нього, транслюючи його збільшене зображення в оточенні тридцяти шести американських прапорів. Плазмовий образ створював враження того мужнього чоловіка, яким він себе уявляв. Його промова була похмурою та песимістичною. Він пропонував американцям себе як їхню єдину надію на оновлення і відродження. Висуванці на президентство в минулому випромінювали смиренність, вихваляли спільні цінності й закликали співвітчизників об'єднуватися, щоб звершити все те, чого вони можуть досягти лише спільними зусиллями. Трамп замість цього говорив «Я».

«Я — ваш голос».

«Я буду лідером — вашим лідером».

«Ніхто не знає цю систему краще за мене, а тому лише я можу її виправити».

Надто легко й помилково було б вважати перший термін Трампа лише суцільним хаосом. Його президентство живилося соліпсизмом. З моменту складання присяги віддано захищати Конституцію і служити нації Трамп правив переважно задля захисту і возвеличення самого себе. І хоча він день за днем боровся за виживання, долав перешкоди, щоб лишатися на плаву, очевидні були й ознаки безладу. Провідною зіркою Трампа стало увічнення його власної влади, нехай це й означало б загрозу нашій нестійкій

демократії. Суспільна довіра до американського уряду, що вже була ослаблена роками поляризаційної політичної дисфункції, опинилася в нокдауні.

Десятки мільйонів американців були розлючені, відчуваючи нехтування ними з боку вашингтонських бюрократів, зневагу ліберальних еліт і приниження від глобальної економіки, яка швидко випереджала їхні вміння і прирікала їхніх дітей на те, щоб стати першим американським поколінням з гіршим достатком, ніж у їхніх батьків. Трамп визначив сам себе їхнім лідером. Він пообіцяв їм, що «зробить Америку знову великою». Завдяки цій яскравій універсальній мантрі відповідний сегмент американського суспільства міг компенсувати свій розпач. Вони мріяли про Америку, у якій закони не душили б сімейний бізнес, податки не були б настільки обтяжливими, а високооплачуваних робочих місць було б удосталь і скрізь. Дехто з них посилався на 1950-ті роки, уявляючи собі простішу, ідилічну Америку, де чоловіки-патріархи сиділи б на троні, добропорядні жінки опікувалися б домашнім вогнищем, а меншини мовчали б чи прислужували.

Президент Трамп був невтомним борцем за «повернення Америці її величі»^{*}. Він не дуже заморочувався ретельним відбором до групи лідерів тих осіб, які мали допомагати йому управляти. Блискучий пропагандист і зірка телевізійних реаліті-шоу, він вірив у те, що зможе керувати американським урядом так само, як керував своєю компанією з будівництва нерухомості, перебуваючи в кабінеті на двадцять шостому поверсі Башти Трампа — використовуючи свої інстинкти для витискання максимуму з кожної можливості й приборкання та знищення конкурентів.

Однак натура башибузука зменшувала здатність Трампа виконати ті обіцянки, на яких він будував виборчу кампанію. Від початку до його внутрішнього кола увійшли здебільшого новачки й підлабузники, сумарна недосвідченість яких загострила проблеми, розтринькала політичний капітал і деморалізувала відданих державних службовців. Загальною цінністю адміністрації Трампа була лояльність — не до країни, а до самого президента. Деякі його радники вірили, що його вимога сліпої відданості й помста тим, хто від неї відмовлявся, поступово руйнували державну службу й піддавали випробуванням саму демократію.

* В оригіналі — MAGA nation: Make America Great Again — «Зробимо Америку знову великою» (виборче гасло Трампа). — Тут і далі прим. перекл.

До адміністрації на роботу прийшли люди двох типів: ті, хто вважав, що Трамп рятує світ, і ті, які думали, що світ потрібно рятувати від Трампа. Останні, яких колись привабив шарм Трампа, були здібними й здатними до пристосування професіоналами, що відчували обов'язок запропонувати йому свою ерудицію й знання. Однак, коли рахунок пішов на місяці, президент позбувся цих «дорослих у кімнаті»*, через те що вони вважали його ідеї й вказівки дурними, безглуздими й незаконними. Один за одним ці чоловіки та жінки або подавали у відставку від роздратування, або зрештою були звільнені Трампом. Він ув'язався в нерозривний цикл зрад, розколів і поновлення стосунків, щоб повсякчас тримати своїх радників у стані дисбалансу і постійно демонструвати свою вищість. Дехто з них нині зітхає здалеку, відсторонений від президента. Ці люди збиралися скеровувати Трампа, усвідомлюючи, що залишається все менше голосів мудрості, які стримували б його імпульси. Вони лементують, що президент, який виношував дитячі образи, надто любив новини про самого себе на кабельному телебаченні, заохочував підлабузництво й розгнуждану брехню.

Трамп досяг успіху частково на своїх обіцянках стати миротворцем людства, знести й перебудувати Вашингтон. Він ослабив регуляторну систему, посилив прикордонний контроль і перебудував федеральну судову систему, включно з двома номінуваннями до Верховного Суду — що відповідало пріоритетам його консервативної політичної бази.

Трамп також змінив торговельну доктрину Америки, послаблюючи багатосторонні угоди (які, за його переконанням, давали змогу невеликим країнам наживатися на Сполучених Штатах) і нав'язуючи нові двосторонні договори на вигідніших для себе умовах. Він успадкував зростання економіки від Президента Обами та підтримував її функціонування навіть попри те, що в середині 2019 року економісти передрікали можливий спад.

Трамп часто нагадував своїм критикам, що він не схожий на жодного іншого президента. Він погіршив становище з верховенством права і збурих іноземні союзи, відкидаючи сімдесят років стосунків з іншими демократіями й водночас підтримуючи диктаторів і деспотів. Він піддав сумніву саму ідентичність нації як різнобарвного прихистку для людей усіх рас і вірувань, не змушуючи

* Очевидно, автори скеровують читача до фільму «Adults in the Room», у якому йдеться про кризу 2015 року в Греції, й натякають на те, що група професіоналів — ще не уряд «дорослих», тобто досвідчених.

мовчати білих екстремістів і фанатиків зі свого оточення і ще й час від часу вдаючись у своїх промовах до расистської риторики. Він підозрював підлеглих і військових у злих намірах і ставив перешкоди мігрантським родинам. Він порушував кордони з причин серйозних і дріб'язкових, підлих і невинних. Для цього президента значення мала лише перемога.

Его Трампа заважало йому висловлювати важливі, добре обгрунтовані судження. Він вступив на посаду з повним переконанням, що його знання цілком вичерпні, а подані ним факти найправдивіші, й це відвернуло від нього професіоналів з багаторічним досвідом, на яких покладалися попередні президенти. Це зумовило заперечення американської моделі управління в цілому, моделі, яка, на думку деяких його радників, народилася з повної відсутності безпеки. «Замість того щоб пишатися прийняттям хороших рішень, він пишався тим, що одразу знав правильну відповідь», — казав один високопосадовець.

Коли аналітики й дослідники з оточення Трампа подавали йому факти, він часом підозрював їх у змові. Він відмовлявся повністю визнати, що Росія намагалася допомогти йому перемогти у виборах 2016 року, попри вичерпні докази. Він намагався завадити Міністерству юстиції розслідувати втручання Росії у вибори, а коли Роберт Мюллер був призначений спеціальним прокурором, намагався звільнити його. І все ж Трамп unikнув звинувачення в злочині, попри всі старання федеральних прокурорів, які вважали, що кримінальні звинувачення були б висунуті, якби це був хтось інший, а не чинний президент.

Ці висновки зроблені на основі майже трьох років дослідження президентства Трампа. Вони відбивають враження і думки кількох найвищих посадовців, що служили в його адміністрації, пережили її хибні вчинки, а зараз відчувають страх перед завданою шкодою державі, якій служили. Вони були першими, хто ввів нас у певні найбільш суперечливі й визначальні моменти президентства Трампа.

У певному сенсі ніколи раніше американський президент не був таким доступним і прозорим, як Трамп. Він повідомляв про свої настрої й оприлюднював заперечення в щоденних, а часом і щогодинних постах у Twitter. Щодня поширювалися звістки про конфлікти та беззаконня. Викривачі виглядали з темних закутків федеральної бюрократії, проливаючи світло на корупцію й зловживання посадовими обов'язками. Настрої президента були очевидні всім. Однак іще важливіше й, напевно, більш приголо-

мшливе значення подій протягом першої каденції Трампа, окрім циркуляції щоденних новин, усе ще залишається нерозкритим.

«Я служив цій людині два роки. На мою думку, він є довготривалою й безпосередньою загрозою для країни», — казав нам високопосадовець служби національної безпеки.

Інший вищий адміністративний працівник зазначав: «Цей хлопець зовсім втратив глузд. Історія Трампа: президент з жахливими інстинктами, оточений високопосадовцями, що грають у гру «Замочи крота»»*.

Більшість офіційних осіб, з якими ми вели розмови, спілкувалися з нами на умовах анонімності, щоб уникнути помсти з боку Трампа і його команди або через те, що вважали справою честі не критикувати публічно чинного президента. Часом урядовці йшли на співпрацю з авторами цієї книги, щоб поквитатися чи викликати політичні наслідки, і, очевидно, частина наших джерел належала саме до цієї категорії. Однак ми виявили, що багато з них мотивувалися відкриттям правди задля історії. Дехто хотів точно пояснити ті моменти, викривлені президентом і його прибічниками, які легко забуваються чи подекуди ще й досі зберігаються в таємниці.

Захисники Трампа казали, що ті, хто боїться його президентства, помиляються. Те, що інші вважали безвідповідальністю, вони підносили як сміливість у прийнятті рішень. Вони вказували на те, що з телевізорів постійно лунала критика президента з оплакуванням кінця демократії, якою ми її знаємо, але щоранку після цього незмінно сходило сонце.

У нашій книзі немає досконалих героїв. Роберт Мюллер, напевно, найвідвертіший супротивник Трампа, був бездоганим зразком цілісності характеру від давніх часів служби командиром взводу у В'єтнамі до директорства у ФБР, однак за два роки тіньової боротьби з президентом його цілісність зазнала пошкоджень. За оцінками багатьох колег-прокурорів, його явно обвели круг пальця.

Тимчасом світові лідери все ще пристосовувалися до реагування на витівки Трампа. Союзники мало довіряли словам дипломатів США, бо вони могли бути спростовані президентським твітом з бездумними коментарями. Іноземні президенти й прем'єр-міністри зі страхом чекали, що може бовкнути Трамп в ім'я «Америки понад усе».

* Тобто грають у пошуки зрадників у своєму колі.

«Цей хлопець — наймогутніша людина у світі, — сказав Жерар Аро, Посол Франції у Сполучених Штатах протягом перших двох років президентства Трампа. — Все, що він робить і вирішує, може мати дуже, справді, дуже погані наслідки для нас, тож ми всі сторожко відстежуємо нанесену шкоду». Перед першим значним самітом Трампа з іноземними партнерами — зустріччю очільників «Великої сімки» у травні 2017 року в Таорміна, Сицилія, радники Трампа поширили серед інших урядів натяки щодо запобіжних заходів: не ставтеся до Трампа зверхньо і розсипайте компліменти на його адресу. «Це було схоже на поради, як поводитися з важким підлітком, дуже чутливим, нервовим підлітком, — згадував Аро. — Тож уявіть собі шістьох дорослих, що намагаються не дратувати одного, для якого не існує гальм і обмежень. Бути дорослою людиною в кімнаті означає страждати від спалахів гніву хлопчиська і не сприймати це серйозно».

Назва цієї книги взята зі слів самого Трампа. У січні 2018 року, коли добігав кінця перший рік його президентства, спалахнула національна дискусія про адекватність президента для виконання його функцій, зокрема його психологічне й психічне здоров'я. На світанку 6 січня Трамп твітнув, що ЗМІ «витягли старі записники Рональда Рейгана й пишуть про розумові здібності».

«Фактично протягом всього життя моїми двома найціннішими надбаннями стали ментальна стабільність і, скажімо, справжній розум, — продовжував він. — Продажна Гіларі Клінтон також старанно розносила все це і, як усі знають, зазнала повного провалу. Я пройшов шлях від ДУЖЕ успішного бізнесмена до телезірки й Президента Сполучених Штатів (з першої спроби). Думаю, мене можна кваліфікувати не інакше, як геній... і вельми стабільний геній!»

Трамп вимовляв фразу «стабільний геній» принаймні ще чотири рази. На саміті НАТО у липні 2018 року він назвав себе «вельми стабільним генієм», намагаючись не сприймати серйозно запитання репортера про те, чи змінить він підтримку НАТО після повернення з Брюссельської зустрічі. Якось у липні 2019 року він розмістив твіт про все — від президентських праймеріз Демократичної партії до Клятви вірності, та сам про себе написав: «Ось кого ви тепер маєте, такого показного й розумного, справжнього Стабільного Генія!» Суботнього вересневого ранку 2019 року Трамп процитував самого себе у Twitter: «Вельми стабільний геній! Дякую». А в жовтні 2019 року, виправдовуючи свою поведінку під час телефонної розмови зі своїм українським

колегою, Трамп зазначив: «Ще є такі, хто вважає мене вельми стабільним генієм, еге ж? Я стежу за своїми словами дуже, дуже уважно».

Критики глумливо підсумували, що кожний, хто відчуває потяг до оголошення світові про те, що він стабільний геній, не є ані стабільним, ані генієм. Однак наближені до Трампа люди подали іншу інтерпретацію. «Він безперечно має характеристики генія, — сказав Томас Баррак, давній друг Трампа і бізнес-партнер, який очолював його президентську інаугурацію. — Як і всі ці люди з надзвичайними здібностями, він має такі сильні риси, які часом бояться виявити у себе інші. Можливо, він не має натренованої чи набутої елегантності Обама, посольської стриманості Кеннеді чи м'якої царськості Рейгана, однак у нього є певна яскравість і харизма — унікальні, рідкісні й привабливі, хоча й часом вони хибно сприймаються. Коли він промовляє віч-на-віч або до натовпу, ви вірите, що він — єдина зірка у своїй галактиці... Він — геніальний воїн».

Численні уважні спостерігачі за поведінкою Трампа вважали цю так звану геніальність значно більш дестабілізаційною. Одним із них був Пітер Венер, який служив в адміністраціях Рональда Рейгана, Джорджа Г.В. Буша (старшого) й Джорджа В. Буша (молодшого). Один із перших і відвертих критиків Трампа, Венер був серед тих республіканців, які публічно попереджали про його психологічну неадекватність посади президента. Навесні 2019 року Венер був страшенно знервований тим, що бачив.

«Це трансгресивна особистість, тож він любить нападати й руйнувати, приносити людям прикрощі, — казав Венер. — Якщо він бачить інституцію, яка, на його думку, не виконує його волі, не захищає його так, як він хоче, чи загрожує йому, він нападатиме на неї. На дослідницьку спільноту, бо вона не каже йому те, що він хоче чути. На Міністерство юстиції, бо воно не робило того, що він хотів від нього. На Організацію Північноатлантичного договору, бо не вважає, що вони достатньо платять... Преса — “ворог народу”. Тому він не має жодної поваги до інституцій, до тієї ролі, яку вони відіграють, до їхньої важливості й отримує задоволення, роздираючи їх».

Венер згадав британського філософа і державного діяча Едмунда Берка, який у своєму памфлеті 1790 року під назвою «Роздуми про революцію у Франції» писав, що «найбрутальніша рука» будь-якого натовпу може знищити інституцію, але відбудувати її з руїн буде набагато складніше. «Лють і безумство розвалить за

півгодини більше, ніж розсудливість, розважливість і передбачливість можуть збудувати за сто років».

Нижче подано хронологічний опис марнославного походу Трампа за владою протягом його першої каденції, і тут ми намагаємося знайти здоровий глузд, шукаючи послідовності у позірному хаосі. У ньому є лють і безумство, але також і моменти сміливості та стійкості. Мета цієї оповіді — показати Трампа в максимально неприкрашеному вигляді й розкрити, як ухвалення рішень у його адміністрації ґрунтувалося на егоцентричній і бездумній логіці однієї людини, — а, проте, *логіці*. Це оповідь про те, як Трамп і його радники зберегли собі життя й випробували демократію в Америці та в її колективному серці — нації.

Частина I

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

БУДІВЕЛЬНІ ЦЕГЛИНИ

Починаючи з 9 листопада 2016 року, президент-елект* Дональд Трамп формував штат своєї адміністрації. Оскільки він і не сподівався виграти вибори, то й не був готовий. Найвищим пріоритетом для Трампа була лояльність, тож інстинктивно він і його родина знали, кого возвеличувати першим: Майкла Флінна.

Флінн був генерал-лейтенантом у відставці й мав репутацію здібного розвідника. Однак його колишні колеги трималися осторонь від нього через ряд звинувачень — в ісламофобській риторичі, заграванні з Росією й іншими іноземними супротивниками та у використанні непідтверджених фактів і сумнівних тверджень. Для Трампа це не мало ніякого значення.

Протягом виборчої кампанії Флінн був одним із небагатьох із зірками на погонах, хто прагнув підтримувати Трампа. Його відданість була настільки сильна, що він диригував співом проти Гіларі Клінтон «Кинь її у в'язницю» на Національному з'їзді Республіканської партії США, що буквально вбило його колег по військовій і розвідувальній службі, які вирішили, що він використовує свій статус заслуженого офіцера для підтримки найнебезпечніших елементів суспільства. І це викликало у Трампа любов до нього. Флінн зробився незамінним для Трампа, нашіптуючи йому на вухо, що не можна довіряти більшості офіцерів розвідки, але можна довіряти саме Флінну. Він був достатньо майстерним, щоб прислужитися й родині Трампа, включно з Джаредом Кушнером, амбітним зятем кандидата, що не мав ніякого досвіду в політиці чи міжнародних відносинах, однак вдавав із себе політичного стратега Трампа й контактну особу з іноземними урядами.

* Звичайний американський термін для позначення новообраного посадовця до його офіційного вступу на посаду.

Наступного дня після виборів улесливий радник отримав винагороду під час проміжної зустрічі на двадцять шостому поверсі Башти Трампа. Іванка Трамп, старша донька президента-електа, і її чоловік Кушнер, які разом допомагали здійснювати деякі високі призначення в новій адміністрації, запропонували Флінну обирати будь-яку роботу на його смак.

«О, генерале Флінн, ви були таким відданим моєму батькові, — сказала Іванка з особливим придихом, що посилювало враження від слів. — Яку посаду ви хотіли б обрати?»

Дон Макган здивовано насупився. Він був адвокатом кампанії Трампа й стояв тепер у черзі, очікуючи призначення на посаду юрисконсульта Білого дому. Він не мав нічого особистого проти Флінна. Фактично він не був із ним знайомий. Однак інші в кімнаті помітили, як Макган промовив: «Чи саме це ми маємо робити сьогодні?»

Декому в кімнаті було важко зрозуміти, що можна призначати людей на ключові посади настільки безладно і безвідповідально. Стів Беннон, головний менеджер виборчої кампанії, який також приєднався до адміністрації, раптом уявив собі, що Іванка — це принцеса з мечем, яка поплескує ним Флінна по плечу. Макган і Беннон, не такі вже й союзники, мали схожі враження, що це шлях до помилкових кроків, а можливо, і катастрофи.

Непродуманий і дисфункціональний перехід став провісником для цієї адміністрації. Трамп віддав перевагу бренду й іміджу перед фундаментальною компетенцією. Він сам і багато його радників не мали жодного досвіду в державному управлінні, а тому звертали мало уваги на його етику чи норми. Замість дотримання ідеологічного порядку денного, вся діяльність визначалася інстинктами і примхами Трампа.

Мрією Флінна було стати радником з національної безпеки. Кушнер, який бачив себе у ролі співробітника Західного крила Білого дому* — тіньового держсекретаря, що спілкуватиметься з іноземними лідерами, вестиме переговори про мир на Близькому Сході й визначатиме пріоритети в ключових зв'язках, як-от із Китаєм і Мексикою, — прорахував для себе, що призначення Флінна на посаду радника з національної безпеки дасть йому самому свободу маневру відповідно до його власних забаганок. Звичайно, побажання Флінна було задоволене. Знадобилося ще вісім днів,

* Тобто людини, яка безпосередньо працює з президентом.